

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Alberti v. Haller Domini In Goumoens Le Jux Et Eclagnens.
Præsidis Societatis Reg. Goettingensis ... Primæ Lineæ
Physiologiæ In Usum Praelectionum Academicarum**

**Haller, Albrecht von
Lausannæ, MDCCLXXI.**

VD18 11701269

Cap. XXI. Lien.

urn:nbn:de:gbv:45:1-17141

C A P. XXI.

L I E N.

DCLXXVI. *Lien* & ipse inter viscera est, quæ ad hepar sanguinem suum mittunt. Pulposus, cruentus, livens, crassulus, circumferentia ovali, sæpe per marginem incisus, etiam in lobos divisus, hinc ad costas convexus, inde cavus, duabus facieculis anteriori, & posteriori, quarum illa ventriculo, hæc septo transverso obicitur, per ingressum vasorum divisus: extremitatibus duabus, quarum inferior & anterior acutior est. Ventriculo per omentum minus, & ligamentum superius connexus, sustentatus a proximo colo, & a ligamento (DCLVIII), posterius capsulam adtingit, renique per peritonæum connectitur. A septo transverso peritonæum etiam recipit, ligamenti nomine, in sinus cavi sui partem posteriorem, pone vasa. Situs variabilis est, & ventriculum sequitur. Quando is inanis est, tunc lien magis ad perpendicularum ponitur, & finem habet superiorem & inferiorem. Quando repletus ventriculus media curvatura antrosum adsurgit [DCXXII] tunc una lien situm mutat, & extremitates habet anteriorem, & posteriorem, ut pene transversus sit. Sic moles ejus, cum sit mollissi-

mus, laxior est & amplior cum vacuo ventriculo, ab eodem pleno contra costas expressus inanitur. Hinc magnus in languidis, in subito enectis validisque corporibus parvus est. Sed etiam cum septo transverso descendit in inspiratione, cum expiratione ascendit, & alioquin frequenter situ cum colo ludit. Frequenter alter lien minor genuino adsidet, etiam plures.

DCLXXVII. Vasa lien magna habet proportionem sui ponderis. Truncus arteriosus a coeliaca est, cujus sinister ramus, supra & pone pancreas, serpentino flexu migrat, & datus ad pancreas, mesocolon, ventriculum, omentum ramis, secundum sulcum lienis incurvatus, sustentatus omenti gastrocolici sine dextro, multis ramis lienem quasi perforat. Densitas huic arteriæ major est quam aortæ. Vena sociæ, insigniter & fere super aliarum venarum conditionem mollis, cæterum ejusdem cum aliis venis fabricæ, princeps sinister ramus venæ portarum est, & præter ramos socios arteriosorum, coronariam magnam, retro pancreas descendentem recipit, & nonnunquam hæmorrhoidæ internæ. Brevia vasa, a lienalibus, alibi dicta sunt; denique furculi a lumbalibus, phrenicis, intercostalibus, capsularibus exigui adcedunt in ligamenta, membranas. Sic etiam venæ lienales, brevesque cum capsularibus, renalibus, phrenicis, communicant.

DCLXXVIII. *Vasa lymphatica*, quæ describuntur in duplicatura membranæ lienis (sed ea nulla est,) & dicuntur porro ad chyli receptaculum abire, in vitulis manifestissima sunt: in homine flatu sub membranam dato, vel maceratione, aut aqua in arteriam impulsio conspicua redduntur.

DCLXXIX. *Nervi lienis* exigui sunt, ut & ipse parum dolet, & rarissime inflammatur. Oriuntur a plexu peculiari, composito ex nervi octavi paris ramis posterioribus (DCXXX) & ex propriis ramis magni gangliiformis plexus, quem intercostalis nervi splanchnicus truncus producit, & arteriam lienalem ramulis obnubunt.

DCLXXX. Fabricam lienis multo, quam vulgo creditum est, simpliciorum esse apparuit. Fit enim unice & in homine, & in vitulo, arteriis venisque; illis imprimis ramosis, subdivisis, ramis magnis paucioribus, plurimis minimis, in mollissimos demum, aegre replendos, confertim productos furculos terminatis, a quibus in venas comites facilis transitus est. Hos vasorum cum suis parallelis ramulis quasi penicillos, utcunque subrotundos, pro glandulis varii auctores habuerunt. Neque in legitima repletionem materies in ulla intervalla effluit, neque certa fide unquam sunt ostensæ cavæ glandulæ. Quivis trunculus arteriosus, & qui inde oriuntur rami, cellulofam teneram telam, ut ubique in visce-

ribus, circumpositam habent, hic potius molliorem. Totam molem extus ambit unica, non duplex, neque durissima, membrana, peritonæo continua, crassiori cellulositate cum lienis carne conjuncta.

DCLXXXI. Docet etiam observatio, in liene sanguinem plurimum inter omnia viscera esse, cum nullus musculus, nec adeps, nec ductus excretorius, neque aereum vas, se vasis rubris interponat. Is sanguis vix unquam coagulatus, aliquid fusci habet, & dilutione, colore, aquæ majori portione cum sanguine fere fetus comparari potest, aqua vero & sale volatili abundat, olei minus plenus.

DCLXXXII. Absentia ductus excretorii fecit, ut omni tempore de utilitate lienis quæsitum, dubitatum, pugnatum sit. Nobis videtur hæc magis respondere fabricæ, etsi forte non omnia munia lienis complectuntur. Sanguis multus in lienem fertur, (DCLXXVII) & lentius ob arteriam durum & serpentinam motus: Sed eo tempore, quo ventriculus inanis est, & copiosior advenit, & minus pressus in liene retinetur, stagnat utcunque ob maximam, quæ hic adesse videtur, ramorum ad truncos rationem, & difficilem aliunde sanguinis lienalis circulationem per angustias hepaticas: Inde creberrimi in liene scirrhi: inde ea inmensa vis sanguinis, qua lien totus turget, & quæ in non alio viscere

tanta reperitur. Hinc sanguis in loco calente, putridis facibus vicini coli foto, resoluitur, adtenuatur, initium quoddam putredinis induit, coloris argumento, & fluidæ naturæ. Eo fluidior vero est, quod nullum vas secretorium lieni inest, atque adeo venam omnis aquæ portio subit, quæ in arteria fuit.

DCLXXXIII. Deinde, quando ventriculus cibus flatuque repletur, tunc lien in angustum spatium comprimitur, contra resistentes costas, & incumbens septum transversum, & sanguis, qui lente & parca copia per venam lienalem redibat, confertim nunc ex liene exprimitur, celeriter ad hepar redit, admiscetur sanguini pigro, adipe pleno, omentali, & mesenterico, (DCLXIX) hunc diluit, a coagulo, stagnatione conservat; & una abundantiosem bilis secretionem facit, tunc quando maxime hic liquor ad præsens digestionis opus requiritur. Videtur ergo ad bilem conferre aquosum aliquid, sed forte subalcalinum, ex mora acrius.

DCLXXXIV. An cellulosa fabrica lienis? an effusus in eas cellulas sanguis stagnat? aut diluitur succo aliquo, in propriis glandulis secreto? Nihil hujusmodi demonstrat anatome, neque ex arteriis exit non nimia vi impulsus liquor, aut cera. An acidus pro ventriculo succus in liene præparatur? Exolevit ea opinio, adversa toti

consensui liquidorum humanorum, exclusa a viæ defectu. An inutilis lien, idque demonstratur ex non maximis malis, quæ patiuntur animalia, hoc viscere privata? Robustum animal modicam jacturam minus percipit; & tamen exempla sunt, tumidum inde & vitiosum hepar, bilem pauciore, magis fuscâ, flatuque molestos successisse, quæ referas ad mutatam bilis naturam, obstructionem hepatis, vires digestionis, debilitatas; dum per repetita experimenta confirmantur.

C A P. XXII.

P A N C R E A S.

DCLXXXV. *Pancreaticus succus*, aquosus, insipidus, tenuis, neque acidus, neque lixiviosus, eodem loco excernitur, quo bilis advenit.

DCLXXXVI. *Pancreas*, salivalium maxima, prælonga glandula est, supra mesocoli transversæ laminam inferiorem, quæ trans pancreas pone ejus laminam superiorem, pone ventriculum, ante lienem, sub hepate & pone idem ad inferiorem laminam accedit, ante capsulam sinistram & aortam posita, planiuscule triangula, linea superiori levi, a peritonæo vestita, cui posteriori, & inferiori, vacui ventriculi po-